

Inventaris archief Frans Kooijmans

Bescheiden bij Roald Kooijmans, Prins Clausplantsoen 16, Driebergen.

De inventarisatie is op 5 november 2015 uitgevoerd door Gerard Ouweneel en Ed Buijsman.

Opmerking: de inventarisatie is bijzonder vergemakkelijkt door het uitstekende voorwerk van Roald Kooijmans.

Doos 73

- Schriften met veldwaarnemingen 1960 – apr 1962, mei 1952 – jun 1964, jul 1964 – aug 1966, sep 1966 – dec 1967, jan 1968 – aug 1970, sep 1970 – dec 1974, jan 1975 – jan 1977, jan 1977 – dec 1983, jan 1984 – mei 1989, jun 1989 – aug 1993, okt 1993 – ?.
- Schrijfblokje met notities jun 1977 – aug 1986.
- Notities bezoekers en afspraken 1995 – 1997.
- Kartonnen map (rood) Artikelen van Niko Tinbergen.
- Kartonnen map (beige) Knipsels over vogels.
- Stofmap 1 (beige) Brieven aan Voous.
- Stofmap 2 (rood) Brieven van/aan Strijbos.
- Stofmap 3 (beige) Knipsels over vogels.
- Stofmap 4 (groen) Knipsels allerlei, onder andere potvissen.
- Stofmap 5 (beige/groen) Brieven van/aan ornithologen.
- Stofmap 6 (rood) Krantenknipsels/fotografie/object.
- Stofmap 7 (groen) Meyendel.
- Stofmap 8 (groen) Boekbinden
- Stofmap 9 (beige) Ockenburg opgravingen en V2's.
- Boekje 'Meyendeel' plus bijlage.
- Boekje 'Holland's duinen', Kees Hana.
- Atlas van de broedvogels deel 1, deel 2.
- Boekje 'Adreslijst oud-NJN'ers', 1950.

Blauwe plastic map met oorkondes en dergelijke

- Tekening 25 jaar in dienst gemeente Den Haag.
- Tweede oorkonde bij dezelfde gebeurtenis.
- Certificate of Merit, 1935-1936 plus begeleidende brief voor foto's op de tentoonstelling in Londen.
- Kaart De Beer, eind jaren veertig met aantekeningen over aantallen vogels, ook met daarop opmerking over tweede nest Lachsterns in 1949.

Doos 'Groenland'

Opmerking: het gaat om de reis van Frans Kooijmans en Jan-Joost ter Pelkwijk naar Denemarken, Groenland en IJsland in augustus/september 1933; zij bezochten onder andere Niko Tinbergen en zijn vrouw die toen in Oost-Groenland verbleven.¹

- Gele stofmap met documenten over de Groenlandreis.
- Verslag van Ter Pelkwijk over de reis.
- Zakboekje met aantekeningen en schetsen over de reis .

Portefeuille 1

Foto's van de Groenlandreis; zomer 1933; meest 15 x 23 cm; 44 stuks.

Portefeuille 2

Foto's van Oost-Groenland gemaakt door Niko Tinbergen; precieze datering niet bekend, 1932 of 1933; diverse formaten; 11 stuks.

---

¹ Zie ook bijvoorbeeld Frans Kooijmans, 'Zo, hebben jullie verslapen', *Vogels* 23, 158-161 (1984) en Frans Beekman, 'Jan Joost ter Pelkwijk op Groenland (1933)' in: *Liber amicorum Johan Everaers* (red. Jos Radstake), Oud-Beijerland (2011), pp. 4-8.

Map Nijntje 1

Foto's van vogels, mensen (o.a. Tinbergen, Tijnstra), landschappen (veel De Beer), 110 stuks, diverse formaten, 1927-1950. Deels gaat het om foto's gemaakt door anderen, zoals Tinbergen (Niko), Strijbos en Van Dobben.

Opmerking: van een groot deel van de afdrukken bevinden de originele negatieven zich in het Fotomuseum in Rotterdam.

Map Nijntje 2

Foto's van vogels, ca. 125 stuks, diverse (kleine) formaten, 1939-1940, meeste geen datum bekend.

Opmerking: van een groot deel van de afdrukken bevinden de originele negatieven zich in het Fotomuseum in Rotterdam.

Map Nijntje 3

Foto's (en bijbehorende kleinbeeldnegatieven in een aparte zwarte kartonnen hoes) van de mobilisatietijd van Kooijmans in Afferden (1939/1940) en als krijgsgevangene, ca. 100 stuks, diverse formaten, 1939-1941, 1944.

Opmerking: van een deel van de afdrukken uit de mappen Nijntje 1 tot en met Nijntje 3 bevinden de originele negatieven zich in het Fotomuseum in Rotterdam.

Doos Gevaert Replica

Klein aantal gebroken glasnegatieven; boerderij op Solleveld.

Filmblikje Personofilm

Film, 36 mm film; lengte ca. 1 mm, De Beer 1930 met Rein de Wit en Jan-Joost ter Pelkwijk.²

Doos Dalbroma DB-1-H

Film, twee stuks 16 mm films met privé-opnamen.

Doosjes 1 tot en met 30

Opmerking: Deze doosjes zijn herkenbaar als doosjes voor fotografisch papier. De doosjes bevatten foto's, (glas)negatieven en/of glaspositieven; grotendeels zwartwit. Inventarisatie is gedaan door Roald Kooijmans. Doosjes deels chronologisch.

Opmerking: van een groot deel van de afdrukken bevinden de originele negatieven zich in het Fotomuseum in Rotterdam.

Doosje 1

Glasnegatieven van vogels en Ockenburgh; ca. 1929; 9 x 12 cm; onbekend aantal. Nog te identificeren en te beschrijven.

Opmerking: bevat de bekende foto van de Vorkstaarmeeuw.

Doosje 2

Glasnegatieven van vogels; ca. 1929; 9 x 12 cm; onbekend aantal. Nog te identificeren en te beschrijven.

Doosje 3

Glasnegatieven van vogels; ca. 1929 en 1930; 9 x 12 cm; onbekend aantal. Nog te identificeren en te beschrijven.

Doosje 4

Glasnegatieven van vogels en mensen; 1927 – 1939; 9 x 12 cm; 9 stuks. Kooij en Weijman (foto N. Tinbergen), hutje De Beer met o.a. Pols, Flaauwers Inlagen, De Beer, afdamming Brielse Maas.

Doosje 5

Glasnegatieven van familie; ca. 1927 – 1929; 9 x 12 cm; onbekend aantal. Nog te identificeren en te beschrijven.

Doosje 6

Foto's van vogels; mei 1949, maart 1950, 1951; 9 x 12 cm, 63 stuks. Met o.a. Kanoet, Paarse Strandloper, Steenloper, Zwartkopmeeuw, Noordse Stormvogel.

Doosje 7

Foto's van vogels; augustus 1950; 9 x 12 cm, 20 stuks. Met o.a. Stormmeeuw.

---

² Film is gedigitaliseerd, exemplaar in bezit van Ed Buijsman.

Doosje 8

Foto's van vogels; mei, juni, juli 1950; 9 x 12 cm, 81 stuks. Met o.a. Grutto, Bergeend, Kluut, Bontbekplevier, Lachstern.

Doosje 9

Foto's van vogels; mei en juni 1950; 8,5 x 12 cm, 58 stuks. Met o.a. Lepelaar, Strandplevier, Dwergstern, Grote Stern, Kievit.

Doosje 10

Foto's van vogels; april en mei 1949; 9 x 12 cm, 39 stuks. Met o.a. Slobeend, Bergeend, Grutto, Kluut, Scholekster, meeuwen.

Doosje 11

Foto's van vogels en landschappen; juni en juli 1949; 9 x 12 cm, 80 stuks. Met o.a. De Beer, afdamming Brielse Maas, Lachstern, Dwergstern, Grote Stern, Visdief, Kievit.

Opmerking: hierbij foto's van het broedgeval van de Lachstern op De Beer in 1949. Derde nest expliciet benoemd.

Doosje 12

Foto's van vogels en landschappen; september 1949 tot en met augustus 1950; 9 x 12 cm, 61 stuks. Met o.a. De Beer, Havik (1942), Purperreiger (1947).

Doosje 13

Foto's van vogels en mensen; juni en juli 1942, juni 1947; 8,5 x 12 cm, 46 stuks. Met o.a. Tinbergen (N), Groenpootruiter, Kluut, Morinelplevier.

Doosje 14

Foto's van vogels en mensen (Tinbergen), juni en juli 1942, juni 1947; 8,5 x 12 cm, 13 stuks. Met o.a. Groenpootruiter, Kluut, Morinelplevier.

Doosje 15

Foto's Hallands Väderö, Zweden, 1931. Glasnegatieven; nog niet beschreven.

Doosje 16

Negatieven Zweden, 1960, en De Beer. *Nog niet nader geïnventariseerd.*

Doosje 17

Foto's van vogels, mensen en landschappen; augustus 1930, september 1936, zomer 1938, augustus en september 1946, juli 1949, ca. 1955; diverse formaten, veel 12 x 17 cm, 62 stuks. Met o.a. De Beer, Ter Pelkwijk, Morinelplevier.

Doosje 18

Foto's van vogels, mensen en landschappen; diverse dateringen 1949-1994; diverse formaten, maximaal 10 x 15 cm, 24 stuks. Met o.a. Ockenburgh, Texel, Vijverberg, Tinbergen (N), telekanon.

Doosje 19

Foto's Hulshorts, Hoge Veluwe. *Nog niet nader geïnventariseerd.*

Doosje 20

Foto's De Beer. *Nog niet nader geïnventariseerd.*

Doosje 21

Album met foto's Maasvlakte, 1981. *Nog niet nader geïnventariseerd.*

Doosje 22

Mapje met foto's Waterleidingduinen, Meijendel, Brielse Maasdam, 1991. *Nog niet nader geïnventariseerd.*

Doosje 23

Hoesje met dia's Waterleidingduinen. *Nog niet nader geïnventariseerd.*

Doosje 24

Foto's van de Groenlandreis, grotendeels landschappen; zomer 1933; zeer klein formaat, maximaal 7 x 10 cm; 55 stuks.

Doosje 25

Lantaarnplaatjes; zomer 1933; zeer klein formaat, maximaal 7 x 10 cm; 55 stuks.

Doosje 26

Foto's van de Groenlandreis, grotendeels landschappen; zomer 1933; klein formaat, maximaal 7 x 10 cm; 55 stuks.

Doosje 27

Ingeraamde dia's van vogels; geen datering; kleinbeeld, kleur; 55 stuks. Gorzen, Scholekster, meeuwen.

Doosje 28

Ingeraamde dia's van vogels, Vijverberg en Groenlandreis; deels geen datering; kleinbeeld, grotendeels kleur; 36 stuks. Vijverberg, Scholekster op nest, Kievit op nest, IJsvogel, Grauwe kiekendief met jongen op nest, IJsvogel, Klapekster, Bontbekplevier, Kauwtje, Huismus, Kleine mantelmeeuw, Putter, eland, Groenland (augustus 1933).

Doosje 29

Ingeraamde dia's van vogels en van de reis naar Lapland; deels geen datering, deels juni 1967; kleinbeeld, kleur; 60 stuks. Kluut, Bonte Strandloper, IJsvogel, steenlopers, elanden.

Doosje 30

Foto's van vogels en mensen; deels 1926/1927, 1937-1939 (?), deels geen datering; meest 9 x 13; 44 stuks. Plevieren, Bergeend, Brandgans, Groenpootruiter, Tinbergen (n, L), Ter Pelkwijk, Tijmstra (P), Ebbinge Wubben, vliegveld Haamstede met vliegtuig, Vinkenbaan Loosduinen.

Opmerking: er zijn geen doosjes (meer) met de nummers 16 en 19 tot en met 23.

Doos Haverkoekjes

Agenda's voor de jaren 1931 – 1941, 1943, 1947 – 1950, 1957, 1970, schrijfblokje 1977 met aantekeningen over vogels.

Doos Blue Band

Kaarten, onder andere topografische kaarten van diverse jaren en schaal, grote kaart Den Haag (jaren dertig).

Doos Ecco met opschrift 'Eventueel te gebruiken ...'

Aantal afzonderlijke, genummerde enveloppen. Deels privé. Foto's bij agendanotities 1931 tot en met 1950. Envelop Robeco met gelukwens Pelk bij de geboorte van Ronald en origineel glasnegatief 'Lunch op het strand'. Envelop 'Dienst' met toegangsbewijzen en vergunningen natuurmonument De Beer, 1925-1934. Origineel tekening Ter Pelkwijk van De Beer met anekdotische verwijzingen.³ Envelop Vogeljaar met groepsfoto 50-jarig jubileum NOV, Bergen-Binnen, 26 mei 1951, ca. 80 deelnemers, met onder andere Kist, Voous, Portielje, Brouwer, Bierman. Twee grote foto's boerderij Solleveld.

Map 'Oudhollandse prenten ...'

-

Map hout/karton

Topografische kaarten Duitsland, mogelijk gerelateerd aan verblijfplaatsen Kooijmans tijdens WO2.

Kartonnen doos 40 x 60

Grote verzameling oude topografische kaarten.
Schets telekanon, februari 1948.

Album Henzo

Door Kooijmans zelf na zijn pensionering gemaakt album over eigen leven en familie.

---

³ De kaart komt onder andere aan bod in het verhaal van J.P. Strijbos, 'Het vogeleiland "De Beer" exit', *De Levende Natuur* 81, 1-8. Zie ook de website over natuurmonument De Beer bij www.natuurmonumentdebeer.nl/kaart_pelk/kaart_pelk_o.html.

Bijlage: Over Frans Kooijmans

Frans Kooijmans (1907, Dordrecht – 1997, Den Haag) was de (amateur)natuurfotograaf die zowel voor als na de oorlog veel van De Beer in foto's heeft vastgelegd. Hij stond ook - al voor de Tweede Wereldoorlog - bekend om zijn zelf gebouwde telecamera van een ontzagwekkende grootte waarmee hij schitterende vogelopnames maakte. Kooijmans is ook een van de auteurs van het legendarische boek 'Het Vogeleiland' uit 1930, waarin het natuurmonument De Beer van die tijd op indrukwekkende en ook aanstekelijk enthousiaste wijze is vastgelegd. Kooijmans deed de vogels 'erbij', want hij verdiende aanvankelijk zijn geld als tekenaar en daarna als fotograaf bij de Gemeentelijke Dienst Stadsontwikkeling en Volkshuisvesting van Den Haag. Frans Kooijmans heeft gedurende een deel van zijn leven dagboeken van zijn natuurbelevissen bijgehouden. Deze dagboeken zijn door zijn zoon Roald geheel uitgetypt. Uit deze dagboeken is ook meer bekend geworden over de betrokkenheid van Frans Kooijmans bij het eerste naoorlogse broedgeval van de lachstern op De Beer. Gerard Ouweneel werkt momenteel aan een biografie van Kooijmans.

Kooijmans heeft niet veel geschreven. Onderstaand enkele publicaties van zijn hand.

- Een tweetal merkwaardige vogelphotografische resultaten. *Orgaan van de Club van Nederlandsche Vogelkundigen* 5, 105-109, 1934.
- Nieuwe broedgevallen van de lachstern in Nederland. *Limosa* 22, 342-346, 1949.
- Zo, hebben jullie je verslapen .... *Vogels* 23, 158-161, 1984. [Het verhaal van de tocht van Frans Kooijmans en Joost ter Pelkwijk naar Groenland]

Over Kooijmans

- Een uitgebreide biografie van Kooijmans is te vinden in het boek 'In de ban van vogels' van K.H. Voous (Scheffers, Utrecht, 1995).
- Gerard Ouweneel (1998) Frans Kooijmans overleden. *Het Vogeljaar* 46, 41-43.
- Gerard Ouweneel (1999) Fotocollectie Frans Kooijmans naar Heimans en Thijsse Stichting. *Het Vogeljaar* 47, 262-264.
- Mike Weston (2000) Ontmoeting met Frans Kooijmans. *Het Vogeljaar* 48, 85-86.
- Gerard Ouweneel (2011) Met de KLM naar Schouwen. *Sterna* 56, 84-87.

Ed Buijsman & Gerard Ouweneel, 14 november 2015.

Met dank aan Roald Kooijmans voor aanvullingen en correcties.

1. Overzicht van het archiefmateriaal van Frans Kooijmans. Niet op de foto 'Doos 73'.

2. Deel van de doosjes met foto's en (glas)negatieven.